

Nguyễn Chánh Thi (1923 – 2007)

Tác Giả: Saigon Echo s&#u t&#m

Thứ Năm, 11 Tháng 11 Năm 2010 11:25

Nguyễn Chánh Thi (23 tháng 2 năm 1923 – 23 tháng 6 năm 2007) là c&#u Trung t&#&#ng Quân l&#c Vi&#t Nam C&#ng hòa, ng&#&i đ&#&c t&#p chí Times g&#i là "chuyên gia đ&#o chính"

Nguyễn Chánh Thi

TT Nguyễn Chánh Thi

M&#i sinh Hu&# , Đ&#i Nam

M&#i m&#t Lancaster, Pennsylvania, Hoa K&#

Thu&# c&# Quân l&#c Vi&#t Nam C&#ng hòa

N&#m t&#i ngũ 1940-1966

C&#p b&#c Trung t&#&#ng

Đ&#n v&# L&# đoàn Dù Vi&#t Nam C&#ng hòa

S&# đoàn 1 B&# binh Vi&#t Nam C&#ng hòa

Quân đoàn I Vi&#t Nam C&#ng hòa

Ch&# huy Quân đ&#i Pháp

Quân đ&#i Qu&#c gia Vi&#t Nam

Quân l&#c Vi&#t Nam C&#ng hòa

Nguyễn Chánh Thi (23 tháng 2 năm 1923 – 23 tháng 6 năm 2007) là c&#u Trung t&#ng Quân l&#c Vi&#t Nam C&#ng hòa, ng&#i đ&#c t&#p chí Times g&#i là "chuyên gia đ&#o chính"[1], b&#i ông đ&#c xem là sĩ quan quân đ&#i d&#nh l&#u đ&#n nhi&#u cu&#c đ&#o chính và ph&#n đ&#o chính nh&#t trong l&#ch s&# t&#n t&#i c&#a Vi&#t Nam C&#ng hòa.

Thân thế

Ông sinh ngày 23 tháng 2 năm 1923 t&#i thôn V&# D&#, Hu&#, Vi&#t Nam. Thân ph&# ông là ông Nguyễn Chánh Tâm, m&#t viên ch&#c chính ph&# c&#p th&#p trong chính quy&#n thu&#c đ&#a Pháp t&#i Đông D&#ng, t&#ng tham gia quân đ&#i Pháp trong Th&# chi&#n Th&# nh&#t. Thân m&#u ông là bà T&# Th&# Nay.[2]

B&#c đ&#u binh nghi&#p

Theo truy&#n th&#ng c&#a cha, ông gia nh&#p quân đ&#i Pháp năm 17 tu&#i và đánh nhau v&#i nh&#ng ng&#i theo ch&# nghĩa c&#ng s&#n do H&# chí Minh lãnh đ&#o đang truy&#n bá vào Vi&#t Nam.[3]

Ngày 9 tháng 3 năm 1945, khi Nh&#t đ&#o chính Pháp, ông cùng nhi&#u binh sĩ trong quân đ&#i Pháp b&# b&#t gi&#. Tháng 8 năm đó, l&#i đ&#ng khi Vi&#t Minh c&#p chính quy&#n, ông đã đào thoát nh&#ng l&#i b&# du kích Vi&#t Minh bắt giam t&#i Ba T&#, Qu&#ng Ngãi. Mãi đ&#n khi Pháp tái chi&#m Đông D&#ng và t&#n công lên Ba T&#, l&#i đ&#ng s&# h&#, ông tr&#n thoát và tr&# v&# chi&#n đ&#u cho quân đ&#i Pháp.

Ông đ&#c c&# tham gia khóa hu&#n luy&#n sĩ quan Đ&#p Đá nh&#m b&# sung các sĩ quan ng&#i Vi&#t cho quân đ&#i Pháp và đ&#c ch&#n vào ngành nh&#y dù. Năm 1947, ông t&#t nghi&#p v&#i c&#p b&#c Thi&#u úy và đ&#c đ&#a v&# đ&#n v&# chi&#n đ&#u, tham gia nhi&#u cu&#c hành quân t&#i chi&#n tr&#ng B&#c K&#. Tháng 6 năm 1951, ông gi&# ch&#c v&# Đ&#i tr&#ng Đ&#i Commando s&# 1 c&#a Ti&#u đoàn Dù s&# 6 (6e Bataillon Commandos Parachutistes - 6e BCP), v&#i c&#p b&#c Trung úy.

Cũng trong năm đó, ông đ&#c đ&#u v&# l&#c l&#ng Ng&# lâm quân c&#a Qu&#c tr&#ng B&#o Đ&#i. Ngày 22 tháng 3 năm 1954, ông đ&#c phong c&#p b&#c Đ&#i úy, Đ&#i đ&#i tr&#ng Ti&#u đoàn 2 Ng&# lâm quân. Không lâu sau đ&#c thăng lên ch&#c Ti&#u đoàn tr&#ng.

ng h&# r&#i đ&#o chính ch&#ng Ngô Đình Di&#m

Sau khi Ngô Đình Di&#m v&# n&#c n&#m quy&#n Th&# t&#ng Qu&#c gia Vi&#t Nam, ông thu&#c nhóm sĩ quan &#ng h&# Th&# t&#ng. Sau cu&#c đ&#o chính b&#t thành c&#a t&#ng Nguyễn Văn H&#nh, ngày 23 tháng 4 năm 1955, ông đ&#c Trung t&#ng Lê Văn T&#, khi đó là T&#ng tham m&#u tr&#ng Quân đ&#i Qu&#c gia Vi&#t Nam, đ&#u v&# làm Ti&#u đoàn tr&#ng Ti&#u đoàn 5 Nh&#y dù, v&#i c&#p b&#c Thi&#u tá. Tháng 5 năm 1955, ông là ch&# huy tr&#ng cánh quân chính ph&# t&#n công quân Bình Xuyên &# khu v&#c tr&#ng Petrus Ký. Trong Chi&#n d&#ch Hoàng Di&#u ti&#u tr&# quân Bình Xuyên t&#i R&#ng S&#c, ông đ&#c Th&# t&#ng Di&#m ch&# đ&#nh làm Ch&# huy phó Liên đoàn Nh&#y dù, ch&# huy 3 Ti&#u đoàn 1, 5 và 6 Nh&#y dù tham gia chi&#n d&#ch. Tháng 10 năm đó, Th&# t&#ng Di&#m th&#c hi&#n cu&#c tr&#ng c&#u dân ý, ph&# tru&#t Qu&#c tr&#ng B&#o Đ&#i, thành l&#p Vi&#t Nam C&#ng hòa. Ông đ&#c thăng c&#p Trung tá. Tháng 2 năm 1956, ông đ&#c thăng c&#p Đ&#i tá.

Ngày 1 tháng 9 năm 1956, ông được chuyển làm Chỉ huy trưởng Liên đoàn Nhảy dù, thay cho Chỉ huy trưởng là Đại tá Đào Cao Trí sang giữ chức Tổng trưởng Quân khu và a mới thành lập (gồm các tỉnh Kon Tum, Pleiku, Phú Yên, Bình Định). Ngày 26 tháng 9 năm 1959 liên đoàn được nâng cấp và đổi danh thành Lữ đoàn Dù, ông trở thành Tổng trưởng đầu tiên của Lữ đoàn này.

Tuy nhiên được Tổng trưởng Diệm tin dùng, ông có liên tháp từng Tổng trưởng viếng thăm Trung Hoa Dân quốc trong chức vụ Tùy viên quân sự, tuy nhiên, Đại tá Nguyễn Chánh Thi vẫn tận tâm với nhiệm vụ bất mãn với chính quyền Tổng trưởng Diệm mà ông cho là gia đình trị và tham nhũng. Chính vì vậy, đầu năm 1960, ông tham gia nhóm các sĩ quan mưu toan đảo chính quân sự lật đổ chính phủ, gồm Trung tá Võ Văn Văn Đông, Thiệu tá Nguyễn Triệu Hỷ, Đại úy Phan Lạc Tuyên... Do có cấp bậc và chức vụ cao nhất, nên ông được cử làm người đứng đầu của nhóm.

Ngày 11 tháng 11 năm 1960, cuộc đảo chính quân sự nổ ra. Do liên hiệp bất ngờ, quân đảo chính nhanh chóng làm chuyển tình hình và kiểm soát một số vị trí quan trọng. Lực lượng chính của quân đảo chính gồm 3 tiểu đoàn dù cùng với một số đơn vị biệt động quân, thiêu giáp, do Trung tá Võ Văn Văn Đông trực tiếp chỉ huy đã tiến hành bao vây dinh Độc Lập.

Cuộc đảo chính có một số thành công bước đầu. Một số chính khách và đảng phái đối lập cũng tuyên bố ủng hộ và tập hợp lực lượng chính trị ủng hộ đảo chính. Tuy nhiên, do thiếu chắc chắn, sự chênh lệch và thiếu mục đích rõ ràng nên quân đảo chính sớm lâm vào thế thoái bộ. Quân đảo chính không chiếm được đài phát thanh, không ngăn chặn các của ngỏ vào Sài Gòn, không cắt đứt đường điện thoại trong dinh, nên đó Tổng trưởng Diệm đã liên lạc được với các sĩ quan còn trung thành với chính phủ, đồng thời tập hợp lực lượng để phản đảo chính. Bên cạnh đó, liên danh số dao động trong một tiêu của các chỉ huy, một lật đổ chính phủ sang cái tên chính phủ, Tổng trưởng Diệm đã dùng các biện pháp trì hoãn để chặn quân đội tiến vào giành lấy.

Ngày 12 tháng 11, lực lượng bộ binh và thiêu giáp thuộc Sư đoàn 7 đóng ở Mỹ Tho do Đại tá Huỳnh Văn Cao Tổng trưởng cùng bộ binh và pháo binh thuộc Sư đoàn 21 đóng ở Sa Đéc do Đại tá Trần Thiệu Khiêm Tổng trưởng và trung tá Bùi Dzinh Tổng trưởng phó kiêm tham mưu trưởng đã tiến vào Sài Gòn, giao tranh với quân đảo chính. Quân đảo chính nhanh chóng thoái bộ. Trung tá Võ Văn Văn Đông đã cố gắng liên lạc với Đại tá Hoa Kỳ Elbridge Durbrow để tìm sự ủng hộ, tuy nhiên Durbrow nhanh chóng nhận ra thế yếu của quân đảo chính và thoái bộ. Đại tá Nguyễn Chánh Thi cùng với Trung tá Võ Văn Văn Đông, Thiệu tá Nguyễn Triệu Hỷ cùng máy bay và biệt Trung trưởng Thái Quang Hoàng, Tổng trưởng Quân khu Thủ đô, làm con tin và ép Thiệu tá Phan Phụng Tiên làm phi công lái máy bay đào thoát sang Campuchia tị nạn[4]. Đại úy Phan Lạc Tuyên đào thoát bằng đường bộ qua biên giới.

Sau khi kiểm soát được tình hình, Tổng trưởng Diệm đã trực tiếp nghiêm khắc với các chính khách và sĩ quan tham gia hoặc ủng hộ đảo chính. Tuy nhiên, cuộc đảo chính cũng đánh dấu một thời kỳ báo hiệu sự suy sụp của chính quyền Ngô Đình Diệm, khi họ không chỉ có kẻ thù là những người Cộng sản mà còn có những người đồng cấp xem là đảng mình trong cuộc chiến tranh nội chiến.[5]

Lưu vong liên tục và trở về

Sau 3 năm l&#u vong t&#i Campuchia, ngày 5 tháng 11 năm 1963, ông v&# n&# c sau khi nh&# n đ&# c tin cu&# c đ&#o chính quân s&# l&# t đ&# t&#ng th&#ng Di&#m do các t&#ng l&#nh c&#m đ&#u đã thành công. Ông đ&# c ph&# c h&#i c&#p b&#c và đ&# c c&# làm T&# l&#nh phó Quân đoàn 1, Quân khu 1 cho Trung t&#ng Nguy&#n Khánh vào tháng 12 năm 1963.

Tuy đ&# c c&# gi&# ch&#c v&# T&# l&#nh phó quân đoàn, nh&#ng trên th&#c t&# ch&# là m&#t ch&#c v&# h&#u danh vô th&#c và không tr&#c t&#p c&#m quân. Đi&#u này đ&#n đ&#n vi&#c ngày 30 tháng 1 năm 1964, ông tham gia cu&#c "ch&#nh lý" c&#a t&#ng Nguy&#n Khánh và đ&#a t&#ng Nguy&#n Khánh lên c&#m quy&#n. Sau cu&#c "ch&#nh lý", ông đ&# c t&#ng Nguy&#n Khánh c&# làm T&# l&#nh S&# đoàn 1 B&# binh. Tháng 5 năm 1964, ông đ&# c thăng c&#p Chu&#n t&#ng, v&#a m&#i đ&# c t&#ng Nguy&#n Khánh đ&#t ra. Ba tháng sau, do vi&#c &#ng h&# Hi&#n ch&#ng Vũng Tàu, ông đ&# c t&#ng Khánh thăng Thi&#u t&#ng.

Ngày 13 tháng 9 năm 1964, m&#t cu&#c binh bi&#n do Trung t&#ng D&#ng Văn Đ&#c và Đ&#i tá Hu&#nh Văn T&#n c&#m đ&#u đã n&# ra, đ&#a l&#c l&#ng c&#a S&# đoàn 7 B&# binh v&# Sài Gòn, đ&#a yêu sách h&# b&# t&#ng Khánh, b&#y gi&# gi&# ch&#c Ch&# t&#ch H&#i đ&#ng Quân đ&#i Cách m&#ng. T&#ng Nguy&#n Khánh s&# h&#i, tr&#n vào B&# T&#ng tham m&#u r&#i lên máy bay đ&# tr&#n v&# Đà L&#t. Thi&#u t&#ng Nguy&#n Văn Thi&#u, lúc đó đang là Tham m&#u tr&#ng Liên quân t&#i B&# T&#ng tham m&#u, đã yêu c&#u t&#ng Nguy&#n Chánh Thi đem l&#c l&#ng S&# đoàn 1 gi&#i c&#u Sài Gòn. T&#ng Thi nh&# có s&# &#ng h&# c&#a các t&# l&#nh Nh&#y dù, Th&#y quân L&#c chi&#n và Không quân, nên đã nhanh chóng b&#c các l&#c l&#ng binh bi&#n ph&#i t&# b&# m&#c đích và rút lui. Nh&# công lao này, t&#ng Khánh đã b&# nhi&#m ông vào ch&#c v&# T&# l&#nh Quân đoàn 1, Quân khu 1 vào tháng 10 năm 1964.

Ngày 19 tháng 2 năm 1965, Thi&#u t&#ng Lâm Văn Phát , Đ&#i tá Ph&#m Ng&#c Th&#o ,Đ&#i tá Bùi Dzinh và Trung tá Lê hoàng Thao l&#i đem quân và xe tăng vào chi&#m tr&#i Lê Văn Duy&#t, đài phát thanh Sài Gòn, b&#n B&#ch Đ&#ng và sân bay Tân S&#n Nh&#t, lòng b&#t t&#ng Nguy&#n Khánh. M&#t l&#n n&#a, t&#ng Khánh ph&#i đào thoát b&#ng máy bay ra Vũng Tàu. H&#i đ&#ng các t&#ng l&#nh đã c&# t&#ng Nguy&#n Chánh Thi làm T&# l&#nh Quân đoàn Gi&#i phóng Th&# đô, đ&#a quân v&# Sài Gòn đ&# ph&#n đ&#o chính. Đ&# c s&# &#ng h&# c&#a các t&#ng tr&#, ngày 20 tháng 2, t&#ng Thi nhanh chóng b&#c quân đ&#o chính rút lui, sau khi đ&#t th&#a thu&#n yêu c&#u Qu&#c tr&#ng Phan Kh&#c S&#u ra l&#nh gi&#i nhi&#m t&#ng Khánh, và ép t&#ng Khánh ph&#i xu&#t ngo&#i "tr&# b&#nh".

Vai trò trong Bi&#n đ&#ng mi&#n Trung 1966

Sau khi bu&#c t&#ng Khánh ph&#i l&#u vong, s&# tranh ch&#p quy&#n l&#c gi&#a các t&#ng tr&# không tuyên gi&#m mà l&#i càng tăng thêm. H&#i đ&#ng t&#ng l&#nh phân thành 4 nhóm Thi&#u (Nguy&#n Văn Thi&#u) - K&# (Nguy&#n Cao K&#) - Thi (Nguy&#n Chánh Thi) - Có (Nguy&#n H&#u Có). Do vai trò quan tr&#ng trong các cu&#c đ&#o chính và ph&#n đ&#o chính, t&#ng Thi b&# xem nh&# là m&#i nguy c&# làm n&# ra đ&#o chính quân s&#. Ba t&#ng còn l&#i h&#p s&#c đ&# ch&#ng đ&#i, c&# t&#ng K&# làm th&# l&#nh. S&# xung đ&#t này mãnh li&#t đ&#n m&#c nhà báo M&# Frances FitzGerald đã t&#ng ghi l&#i là "Các t&#ng l&#nh Vi&#t Nam C&#ng hòa c&# kháo nhau xem t&#ng K&# và t&#ng Thi ai đ&#o chính ai".[6]

Chính ph&# dân s&# c&#a th&# t&#ng Phan Huy Quát t&# ra b&#t l&#c tr&# c th&#i cu&#c. Ngày 11 tháng 6 năm 1965, th&# t&#ng Quát đã gi&#i tán chính ph&# và t&# ch&#c th&# t&#ng. Qu&#c tr&#ng Phan Kh&#c S&#u đã trao l&#i quy&#n hành cho H&#i đ&#ng t&#ng l&#nh. Ngay hôm đó, H&#i đ&#ng t&#ng l&#nh đã h&#p đ&#i s&# ch&# t&#a c&#a t&#ng Nguy&#n Văn Thi&#u đ&# ch&#n ra ng&#i l&#nh đ&#o. S&# l&#a ch&#n đ&# c cân nh&#c gi&#a 2 t&#ng Nguy&#n Cao K&# và Nguy&#n Chánh Thi. Cu&#i cùng, ngày 19 tháng 6 năm

1965, t&#o t&#ng Thi tuyên b&# rút lui kh&#i s&# tranh ch&#p v&# tr&# lãnh đ&#o v&#i t&#o t&#ng K&#. Các t&#o t&#ng lãnh đ&#t ra &#y ban lãnh đ&#o Qu&#c gia, do Trung t&#o t&#ng Nguy&#n Văn Thi&#u làm ch&# t&#ch, gi&# vai trò Qu&#c tr&#o t&#ng. T&#o t&#ng Nguy&#n Cao K&# đ&#o c b&#u làm Ch&# t&#ch &#y ban Hành pháp Trung &#ng, gi&# vai trò Th&# t&#ng cho t&#i khi t&# ch&#c b&#u c&#. Đ&# xoa đ&#u nh&#ng mâu thu&#n quy&#n l&#c, tháng 10 năm 1965, t&#o t&#ng Nguy&#n Chánh Thi đ&#o c thăng c&#p Trung t&#o t&#ng và gi&# ch&#c v&# Đ&#i bi&#u chính ph&# t&#i Trung ph&#n.

Tuy nhiên, nh&#ng mâu thu&#n v&#n không th&# &#n th&#a. Qu&#n chúng nhân dân b&#t mãn v&#i vi&#c các t&#o t&#ng lãnh tranh ch&#p quy&#n hành, liên ti&#p gây nhi&#u binh bi&#n, khi&#n cho tình hình Vi&#t Nam C&#ng hòa không ng&#ng b&# xáo tr&#n. L&#c l&#o t&#ng Ph&#t giáo, v&#n t&# xem là l&#c l&#o t&#ng chính đ&#y cao mâu thu&#n gi&#a qu&#n chúng v&#i chính ph&# Di&#m, gián ti&#p đ&#n đ&#n đ&#o chính 1963, l&#n n&#a n&#m vai trò lãnh đ&#o qu&#n chúng ch&#ng l&#i chính ph&# do các t&#o t&#ng lãnh l&#p nên, đòi h&#i thành l&#p Qu&#c h&#i L&#p hi&#n đ&# có Hi&#n pháp cho Mi&#n Nam Vi&#t Nam, thay cho Chính ph&# Quân nhân cai tr&# không có căn b&#n pháp lý là m&#m m&#ng bi&#n lo&#n nh&# t&# cu&#i năm 1963.[7]

T&#i mi&#n Trung, t&#o t&#ng Thi đã có nh&#ng cáo bu&#c n&#y l&#a công khai v&# t&# tham nh&#ng cũng nh&# nh&#ng ch&# trích s&# đ&#c tài trong chính ph&# c&#a t&#o t&#ng K&#. Phong trào Ph&#t giáo &# đầu cũng bùng n&# m&#nh h&#n h&#t do l&#c l&#o t&#ng quân đ&#i c&#a Quân đoàn I do t&#o t&#ng Thi ch&# huy đ&# đã không th&#c hi&#n các m&#nh l&#nh tr&#n áp phong trào Ph&#t giáo t&# chính ph&# trung &#ng đ&#a xu&#ng, là m&#t cách không chính th&#c ch&#ng l&#i quy&#n l&#c c&#a chính ph&# t&#o t&#ng K&#.

Nh&#n đ&#nh t&#o t&#ng Thi m&#t đ&#i th&# nguy hi&#m, t&#o t&#ng K&# đã tìm cách liên k&#t v&#i nhi&#u t&#o t&#ng lãnh đ&# gi&#i tr&# ch&#c v&# c&#a t&#o t&#ng Thi. Phía Hoa K&# lúc đó &#ng h&# vi&#c t&#ng xu&#t t&#o t&#ng Thi, vì ng&#o i M&# xem ông là “t&#o t&#ng n&#i lo&#n”, không tích c&#c ch&#ng C&#ng và còn t&# ra mu&#n nói chuy&#n th&#o t&#ng th&#o v&#i B&#c Vi&#t[8]. N&#m đ&#o c quan đ&#m này c&#a t&#ng th&#ng M&# Johnson, tháng 2 năm 1966, trong cu&#c h&#p c&#a H&#i đ&#ng t&#o t&#ng lãnh, t&#o t&#ng K&# đã thuy&#t ph&#c các t&#o t&#ng lãnh trao quy&#n cho ông đ&# tr&#c xu&#t t&#o t&#ng Thi và tr&#n áp cu&#c tranh đ&#u c&#a Ph&#t giáo.

&# T&#o t&#ng Nguy&#n Chánh Thi

Ngày 10 tháng 3 năm 1966, t&#o t&#ng K&# ra quy&#t đ&#nh cách ch&#c T&# l&#nh Quân đoàn I c&#a t&#o t&#ng Thi v&#i lý do b&#t l&#c tr&#o c phong trào đ&#u tranh c&#a Ph&#t giáo t&#i mi&#n Trung. Tuy nhiên, t&#o t&#ng K&# ch&# th&# cho gi&#i truy&#n thông công b&# t&#o t&#ng Thi t&# ch&#c vì lý do s&#c kh&#e. Ngay khi ra đ&#n Đà N&#ng đ&# bàn giao ch&#c v&#, ông b&# t&#o t&#ng Nguy&#n H&#u Có, khi đó là Phó th&# t&#o t&#ng kiêm T&#ng tr&#o t&#ng Qu&#c phòng, ra l&#nh b&#t gi&# và đ&#a vào giam l&#ng t&#i Sài Gòn.

Vi&#c cách ch&#c t&#o t&#ng Thi đã làm bùng n&# thêm ph&#n &#ng c&#a phong trào Ph&#t giáo mi&#n Trung. Ngày 12 tháng 3, Th&#o t&#ng t&#a Thích Trí Quang v&#n đ&#ng Ph&#t t&# bi&#u tình &# Hu&# và Đà N&#ng, th&#m chí ki&#m soát các th&# xã trong ít ngày. Th&#o t&#ng t&#a Thích Trí Quang cũng làm “rung chuy&#n n&#o c M&#” khi yêu c&#u M&# lo&#i b&# t&#o t&#ng K&#. Các t&#o t&#ng Tôn Th&#t Đ&#nh, r&#i Hu&#nh Văn Cao đ&#o c c&# ra Hu&# đ&# thay ch&#c v&# c&#a t&#o t&#ng Thi đ&#u b&#t l&#c, không th&# ki&#m soát đ&#o c binh

sĩ Quân đoàn I.

Nh&#m gi&#m nh&# căng th&#ng, ngày 16 tháng 3, t&#ng K&# đ&#ng ý đ&#a t&#ng Thi ra Đà N&#ng đ&# xoa d&#u qu&#n chúng. Tuy nhiên, khi v&#a ra đ&#n n&#i, t&#ng Thi đã có nh&#ng tuyên b&#ng theo phe tranh đ&#u. Ngày 17 tháng 3, t&#i Sài Gòn đ&#i s&# Hoa K&# Cabot Lodge đã có cu&#c g&#p v&#i th&#ng t&#a Thích Trí Quang. Các t&#ng Nguy&#n Văn Thi&#u, Nguy&#n Cao K&# cũng ti&#p xúc v&#i th&#ng t&#a Thích Tâm Châu. Các cu&#c ti&#p xúc đã đ&#t đ&#c th&#a thu&#n. Ngày 19 tháng 3, Vi&#n Hóa đ&#o Giáo h&#i Ph&#t giáo Vi&#t Nam Th&#ng nh&#t ra tuyên b&# không ch&#ng đ&#i chính ph&# mà ch&# đòi h&#i b&#u c&# và thành l&#p chính ph&# dân s&#.

Tuy nhiên, các cu&#c bi&#u tình v&#n ti&#p di&#n và tr&# nên h&#n lo&#n. Ngày 3 tháng 4, t&#ng K&# tuyên b&# là C&#ng s&#n đã xâm nh&#p vào các phong trào tranh đ&#u &# mi&#n Trung và s&# dùng vũ l&#c đ&# tái l&#p an ninh. L&#i tuyên b&# n&#y làm cho cu&#c đ&#u tranh bùng lên m&#nh m&#.

Tuy nhiên, chính ph&# t&#ng K&# đã có nh&#ng b&#c chu&#n b&# tr&#c đó. Kh&#i Ph&#t giáo b&# chia r&# khi Th&#ng t&#a Thích Tâm Châu tuyên b&# &#ng h&# chính ph&#, hình thành hai kh&#i &#n Quang, do th&#ng t&#a Thích Trí Quang lãnh đ&#o, và kh&#i Vĩnh Nghiêm, do th&#ng t&#a Thích Tâm Châu lãnh đ&#o. Do s&# chia r&# này hành đ&#ng tranh đ&#u c&#a Ph&#t giáo không th&#ng nh&#t nh&# lúc năm 1963.

Ngày 14 tháng 5, t&#ng K&# đã cho 4.000 binh sĩ cùng vũ khí h&#ng n&#ng, do t&#ng Nguy&#n Ng&#c Loan ch&# huy, đ&#c các máy bay M&# chuyên ch&#, ra Đà N&#ng, dùng vũ l&#c tr&#n áp phong trào ly khai. Quân đ&#i nhanh chóng ki&#m soát Đà N&#ng, r&#i t&# đó ti&#n ra Hu&#. Phong trào ly khai nhanh chóng ch&#m d&#t. T&#ng Thi m&#t l&#n n&#a b&# đ&#a vào Sài Gòn. T&#ng Tôn Th&#t Đ&#nh cũng b&# b&#t gi&# và đ&#a vào ch&# xét x&#.

L&#n l&#u vong cu&#i cùng

Sau khi b&# đ&#a v&# Sài Gòn, ngày 27 tháng 5 năm 1966, quan nh&#ng ho&#t đ&#ng trung gian c&#a Đ&#i s&# Lodge và t&#ng William Westmoreland, t&#ng K&# đã g&#p t&#ng Thi đ&# bàn v&# s&# ph&#n t&#ng Thi và t&#ng Đ&#nh. T&#ng K&# đã đ&#ng ý không đ&#a 2 t&#ng ra xét x&# &# tòa án binh v&#i t&#i danh ph&#n lo&#n, v&#i s&# b&#o đ&#m c&#a ng&#i M&# s&# chu đáo và giúp ông &#n đ&#nh đ&#i s&#ng c&#a gia đình ông trên đ&#t M&#. Ngày 14 tháng 7 năm 1966, hai t&#ng Thi - Đ&#nh b&# H&#i đ&#ng T&#ng l&#nh đ&#a ra k&# lu&#t v&#i quy&#t đ&#nh lo&#i ngũ vĩnh vi&#n c&# hai t&#ng ra kh&#i quân đ&#i và đ&#ng th&#i bu&#c t&#ng Nguy&#n Chánh Thi l&#u vong ra n&#c ngoài.

Ngày 29 tháng 7 năm 1966, phát ngôn c&#a chính ph&# tuyên b&# t&#ng Nguy&#n Chánh Thi s&# r&#i Vi&#t Nam sang M&# đ&# "ch&#a b&#nh". Ngày 31 tháng 7, ông lên đ&#ng qua M&# ch&#a b&#nh "th&#i m&#i". Tr&#c khi đi, ông ném t&#t c&# huân ch&#ng đã đ&#c t&#ng, ch&# gi&# cái m&#n nh&# là k&# ni&#m cu&#i cùng c&#a cu&#c đ&#i quân ngũ.

T&#i M&#, lúc đ&#u t&#ng Thi đ&#c nh&#n tr&# c&#p m&#t tháng 600 USD theo ch&# đ&# c&#a m&#t trung t&#ng h&#i h&#u. Vi&#c này b&# t&#ng K&# ch&# trích quy&#t li&#t v&#i lý do t&#ng Thi đã b&# lo&#i ngũ. Vì v&#y, tr&# c&#p c&#a t&#ng Thi b&# gi&#m xu&#ng ch&# còn 170 USD m&#t tháng.

Theo bài vi&#t c&#a báo New York Times, trong nh&#ng năm s&#ng l&#u vong t&#i Hoa K&#, t&#ng Thi đã t&#ng làm nhi&#u ngh&#, nh&# b&#o v&# cho m&#t khách s&#n nh&# t&#i Los Angeles, và m&# m&#t ti&#m cà

Nguyễn Chánh Thi (1923 – 2007)

Tác Giả: Saigon Echo s&u t&m

Thứ Năm, 11 Tháng 11 Năm 2010 11:25

phê Arkansas.

Tháng 2 năm 1972, sau 6 năm sống ở đất Hoa Kỳ, Nguyễn Chánh Thi đã mua một suất vé nh& một hành khách dân số để trở về quê hương Việt Nam. Tuy nhiên, t&ng Nguyễn Văn Thi&u, khi đó đã là t&ng th&ng, đã ra lệnh không cho c&u t&ng để c&u t&ng chân xuống phi tr&ng Tân Sơn Nh&t. Ông đành trở lại Hoa Kỳ mà không nghĩ rằng đây là lần cuối cùng ông có thể nhìn lại quê hương Việt Nam.

Năm 1985, ông cho xuất bản hồi ký "M&t tr&i tâm s&" kể về cuộc đời mình. Tuy có tham gia một số hoạt động xã hội của các c&u binh Việt Nam Cộng hòa tại Hoa Kỳ, nhưng ông t&ch&i tham gia t&t các phong trào và n&ng vũ trang để chống lại chính phủ Việt Nam.

Ông qua đời lúc 6 giờ 42 phút chiều u th& B&y ngày 23 tháng 6 năm 2007 (giờ miền Đông Hoa Kỳ) tại Lancaster, Pennsylvania, thọ 85 tuổi.